



Milí čitatelia,

opäť je tu nové číslo nášho obecného spravodaja. Pripravili sme si pre vás zaujímavosti týkajúce sa našej krásnej dedinky. To, že je krásna, sa potvrdilo v ďalšej ankete, kde v konkurencii 33 dedín spišskonovoveského okresu obsadil Hnilčik desiate miesto. Hnilčik je najkrajší práve v zime, keď snehová prikrývka zakryje naše lúky, cesty a lesy. Krásne obrázky z Hnilčika a z výstupu na Veľkú Knolu nájdete aj v našom spravodaji. Pravidelná rubrika Hnilčicke anály prináša už svoje 11. pokračovanie, Lukáš Patera prispel článkom o robotníckych kolóniách. Dočítate sa ale aj o histórii farského kostola, o činnosti občianskeho združenia „Hnilčik pre prítomnosť, pre budúcnosť“, ale aj o športových výsledkoch našich občanov či harmonograme svätých omší a obradov počas Veľkonočného trojdnia. Pre krátkosť času chýba v tomto spravodaji rubrika Osobnosti našej obce, o to zaujímavejšia bude v nasledujúcom čísle. Doplnili sme ale novú rubriku – Historické osobnosti Hnilčika, kde sa dočítate o Cyrilovi Jarošekovi (zakladateľovi Jerohuty). Osobne by som sa chcel ešte poďakovať p. Jančurovi za jeho podporu pri písaní obecného spravodaja.

**Prijemné prežitie veľkonočných sviatkov
a pohodové čítanie!**

František Murgáč

Vážení spoluobčania,



začína sa ďalšie obdobie roka – dlho očakávaná sa jar spolu so svojimi krásami, kvitnúcimi kvetmi a omamnými vôňami. Toto slávnostné obdobie sa aj v našej obci spája so zvykmi Veľkej noci, aj keď staré dobré zvyky sa pomaly vytrácajú, ale v našich srdciach stále ostáva kresťanský odkaz Veľkej noci. Ten pravý odkaz by mal zostávať v našich srdciach nielen počas veľkonočného obdobia, ale počas celého roka. Optimizmus, radosť a ohňostroj farieb – to sú veľkonočné sviatky. Rodinné stretnutia okolo sviatočného stola, kde má svoje miesto pohoda, veselosť a vedomie, že kedykoľvek pri tomto stole nájdeme svoje miesto. V ťažkej dobe, ktorú prežívame, tieto zastavenia predstavujú nádej ako svetlý bod v ďalšom živote. Prajem Vám príjemné prežitie veľkonočných sviatkov, veľa radostných a pohodových chvíľ v kruhu svojich najbližších!

Vladimír Fabian, starosta obce



foto: Miloš Greisel

Uznesenia obecného zastupiteľstva konaného 27. 7. 2017



Uznesenie č. 35-27/7-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie informáciu o plnení uznesení z V. zasadnutia OZ konaného 16. 6. 2017.

Uznesenie č. 36-27/7-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie výsledok výberového konania na riaditeľa MŠ Hnilčík. Rada školy pri MŠ Hnilčík zistila pri otváraní obálok nedostatky v predložených dokladoch. Výberová komisia rady školy pri MŠ Hnilčík konštatovala, že po overení požadovaných podmienok a dokladov uchádzač nespĺnil podmienky na zaradenie do výberového konania.

Uznesenie č. 37-27/7-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie podanie žiadosti na poskytnutie dotácie zo ŠR na prevenciu kriminality – Kammerový systém v celkovej výške 22.170 €.

Uznesenie č. 38-27/7-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje podanie žiadosti na obnovu hasičskej zbrojnice Hnilčík s 5% spoluúčasťou obce.

Uznesenie č. 39-27/7-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie poskytnutie a použitie dotácie od DPO SR Bratislava na nákup pracovných odevov a pomôcok pre DHZ Hnilčík v celkovej výške 1.400 €.

Uznesenie č. 40-27/7-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie účasť na základnej príprave preventívneho DHZ Hnilčík, Branislava Kellnera.

Uznesenie č. 41-27/7-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje uzatvorenie nájomnej zmluvy pre Máriu Leitnerovú, bytom Hnilčík – Ráztoky 3033 od 10. 8. 2017 – 30. 6. 2018, byt č. 244/1 – nájomné bytu 8 b.j. v zmysle VZN č. 1/2005 o pravidlách pre nakladanie s nájomnými bytmi obce Hnilčík postavených a nadobudnutých s podporou štátu.

Uznesenie č. 42-27/7-2017

Obecné zastupiteľstvo nesúhlasí s udelením výnimky na odpredaj pozemkových nehnuteľností parc. č. EKN 96407/4 vo výmere 817 m² pre Spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov Slobodáreň 127.

Uznesenie č. 43-27/7-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie vypracovanie novej smernice č. 1/2017 o verejnom obstarávaní.

Uznesenie č. 44-27/7-2017

Obecné zastupiteľstvo ukladá vyzvať držiteľov psov v bytovom dome Hnilčík č. 127 (Slobodáreň), aby predložili doklad o úhrade dane za psa, prípadne aby podali daňové priznanie za psa, ktorého držia v byte.

Uznesenia obecného zastupiteľstva konaného 13. 10. 2017

Uznesenie č. 45-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie informáciu o plnení uznesení zo VI. zasadnutia OZ konaného 27. 7. 2017 a ukladá v zmysle uznesenia č. 44-27/7-2017 znovu osloviť majiteľov psov v bytovke Hnilčík č. 127 (Slobodáreň), na predloženie o úhrade dane za psa, prípadne podanie daňového priznania.

Uznesenie č. 46-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo sa uznieslo na VZN obce Hnilčík č. 1/2017 o vyhradení miest a určení podmienok na umiestňovanie volebných plagátov na verejných priestranstvách počas volebnej kampane pre voľby.

Uznesenie č. 47-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie Zásady pre vybavovanie sťažností v podmienkach obce Hnilčík.

Uznesenie č. 48-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Zásady hospodárenia s finančnými prostriedkami obce Hnilčík s účinnosťou od 1. 1. 2018.

Uznesenie č. 49-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie podanie projektu „Obnova hasičskej zbrojnice Hnilčík“, prerokovalo návrh na použitie finančných prostriedkov rezervného fondu a schvaľuje použitie prostriedkov rezervného fondu nasledovne: na úhradu faktúry za spracovanie projektovej dokumentácie v celkovej výške 1.500 € v zmysle ustanovenia § 10 odsek 9 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Uznesenie č. 50-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje spôsob prevodu a prevod geometrickým plánom č. 34/2017 vyhotovený 17. 6. 2017 Ing. Pavlom Kostelníkom novovytvorených pozemkových nehnuteľností a to CKN č. 1633/3 ako Zastavané plochy a nádvoria vo výmere 15 m² a CKN č. 1633/4 ako Zastavané plochy a nádvoria vo výmere 51 m² z pozemku EKN 96337/15 zapísaného v katastrálnom území obce Hnilčík za kúpnu cenu spolu 132 € pre Ing. Luciu Grznár Kormošová a PaedDr. Matúš Grznár, obidvaja bytom Kocelová 1680/17, Spišská Nová Ves z dôvodov hodných osobitného zreteľa ktorým je, že pozemky sú príhlou plochou, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou rodinného domu č. 161 a 231.

Uznesenie č. 51-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie podanie projektu na opravu obecnej budovy (MŠ) a doplnenie chýbajúcich dokladov.

Uznesenie č. 52-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje podanie projektu na opravu Kultúrneho domu.

Uznesenie č. 53-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie opravu vodovodu v miestnej časti Bindt ku p. Naščákovi z dôvodu mrznutia potrubia v zimných mesiacoch.

Uznesenie č. 54-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje poskytnutie dotácie z rozpočtu obce pre žiadateľa Občianske združenie Hnilčík pre prítomnosť, pre budúcnosť vo výške 198 €, ako finančnú spoluúčasť na vyhotovenie drevených tabúl v rámci akcie: „Za podzemnou gotikou – náučné chodníky v Hnilčíku, trasa C“ v zmysle VZN č. 3/2015.

Uznesenie č. 55-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje poskytnutie dotácie z rozpočtu obce pre žiadateľa Občianske združenie Hnilčík pre prítomnosť, pre budúcnosť vo výške 2.000 €, ako finančnú spoluúčasť na vydanie publikácie: „Hnilčík, sprievodca tajomstvami podzemia“ v zmysle VZN č. 3/2015.

Uznesenie č. 56-13/10-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje doplnok č. 6 k VZN 13.

Zmena letného a zimného času v roku 2018: Možno už naposledy!

Každoročná zmena letného a zimného času prebieha pravidelne už od roku 1976. Slovensko ju svojvoľne zrušiť nemôže kvôli členstvu v Európskej únii. Nedávno však prebehlo hlasovanie Európskeho parlamentu, ktorý chce zmenu zimného a letného času zrušiť. Teraz má je jeho ďalší osud v rukách Európskej komisie. Hlavným dôvodom a argumentom na jeho zrušenie je fakt, že nepriaznivo vplyva na ľudský organizmus. Zdravotné problémy, ktoré so striedaním času súvisia, majú hlavne ľudia vo vyššom veku a s citlivejším organizmom.

Posúvanie času v roku 2018:

Hlasovanie o zrušení striedania letného a zimného času síce už prebehlo, ale ešte stále platia staré pravidlá. Ak sa teda oficiálne nič nezmení, budeme už tradične posúvať čas dvakrát aj v tomto roku. Zmena zimného na letný prebehla 25. marca o 2.00 hod. ráno a ručičku hodín sme si posunuli o hodinu dopredu. Druhé posúvanie hodín prebehne 28. októbra o 3.00 hod. ráno a ručičku pretočíme o hodinu späť.



František Murgáč

Dôležité oznámenie

Správna rada PPZ v Betliari schválila od 1. 1. 2017 zvýšenie členského na **15 €** ročne.

Výška pohrebnej podpory podľa dĺžky členstva je nasledovná:

od 1 do 5 rokov členstva	145 €
od 5 do 10 rokov členstva	220 €
od 10 do 15 rokov členstva	295 €
od 15 rokov členstva	420 €

Členský poplatok je potrebné uhradiť do konca mesiaca jún 2018.

Občianske združenie hodnotilo svoju činnosť

Občianske združenie Hnilčík pre prítomnosť, pre budúcnosť na svojej už 15. výročnej členskej schôdzi dňa 3. februára 2018 bilancovalo svoju činnosť v roku 2017 a prijalo plán činnosti na rok 2018.

Rok 2017 bol zhodnotený ako veľmi úspešný. Medzi hlavné úspechy patrilo získanie finančného grantu od Nadácie Volkswagen a vybudovanie náučného chodníka Kira – Štolvek – Cechy – Suchý Vrch – Gréta – Furmanec v hornom Hnilčíku. Druhým výrazným počínom bola veľmi úspešná sezóna vo fungovaní Banského skanzenu – múzejnej expozície a verejnosti sprístupnenej štôlne Ludmila. Počet návštevníkov prerástol číslo 1000, dobudovali a doplnili sa niektoré expozície. Múzeum funguje vďaka obetavosti členov občianskeho združenia na úkor ich voľného času, pretože momentálne nie je možné v ňom zamestnávať ľudí evidovaných na úrade práce. V priebehu roku sa podarilo pomocou finančnej zbierky a získania dotácií vyzbierať finančné prostriedky na vydanie druhého dielu hnilčíckej monografie. Členovia výboru sa podieľali na vypracovaní projektov obce Hnilčík „Oživenie verejného priestranstva v okolí budovy múzea“, „Návrh kamerového systému“ a „Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice“ a na doplnení žiadosti na poskytnutie dotácie na obnovu strechy budovy múzea (škôlky).



Plán činnosti na rok 2018 je realistický, zohľadňuje úzky okruh členov občianskeho združenia a finančné limity združenia i obce. V prvej polovici roka do konca apríla bude hlavnou úlohou uskutočniť skôr, ako sa začne nová sezóna, prestavbu múzea – rozšírenie o novú miestnosť a zriadenie nových expozícií s použitím bohatého depozitu predmetov, darovaných občanmi Hnilčíka. Začiatkom mája bude potrebné zabezpečiť činnosť Banského skanzenu poskytovaním sprievodcovskej služby pre verejnosť. Občianske združenie plánuje zveľadiť aj exteriér múzejnej budovy vybudovaním parčíka a umiestnením pamätníka obetí banských nešťastí. Hodlá tiež zriadiť osobitnú internetovú stránku banského skanzenu s cieľom propagovať jeho činnosť a návštevníkom poskytovať informácie. Predpokladá tiež obnoviť, resp. vyhotoviť nové informačné tabule a zrenovovať časom poznačené tabule náučných chodníkov. V pláne je tiež označenie najvýznamnejších banských objektov, hlavne portálov štôlní, informačnými tabuľkami. V prvom polroku bude vydaná a medzi čitateľov distribuovaná aj nová hnilčícka monografia.

Činnosť občianskeho združenia by nebola možná bez spolupráce s obcou Hnilčík – s obecným zastupiteľstvom a starostom. Nečudo, že počas výročnej členskej schôdze neraz zazneli slová vďaka na ich adresu. Je potešujúce, že obe strany dlhodobo nachádzajú spoločnú reč a pracujú v prospech zveľadenia obce a jej občanov.

Marián Jančura

Včera a dnes

Chatu Javor začala budovať TJ Baník Hnilčík v roku 1974 - 1976 hlavne pre bežeckých lyžiarov. Postupne sa do-
budovali a vyznačili bežecké trate smerom na Ferdinandku
a Pálenicu. O význame tejto lokality svedčí aj skutočnosť, že
v roku 1970 boli tieto trate náhradnými bežeckými traťami
pre majstrovstvá sveta, ktoré sa konali vo Vysokých Tatrách.
Nachádza sa v sedle Grajnár v nadmorskej výške 1028 m
a v súčasnej dobe sa nevyužíva a chátra. Prvá foto je z 90.
rokov, druhá zo 4. 3. 2018.

Milan Majerčák

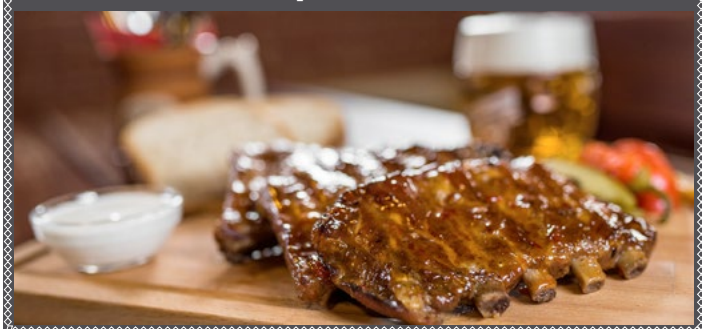


MOTOREST POD KRÍŽOM

Ponúkame priestor pre rodinné oslavy,
smútočné posedenia, firemné večierky,
svadby a iné spoločenské udalosti.

Denné menu 3,30 €

10% zľava pre dôchodcov
www.podkrizom.sk



Misionár v telefónnej búdkke

(k dielu M. Křena vytvorenému z telefónnych zoznamov v Karneri
sv. Anny v Skalici)

Vytáča čísla predkov, ktorí tu ležia
pod nami
a tiež sú z toho paľ:
aké jednoduché sú veci.
Majster nás ako anjel vedie
cez lavičku
ponad labyrint čísel a hovorí:
Len choď a premýšľaj.
Sme tu všetci, v kaplnke so svojimi
menami a číslami.
Ešte v telefónnych zoznamoch.
O nejaký čas aj my odložíme
slúchadlo
a presunieme sa nižšie medzi nich.
Kým to príde, zavolaj ešte blízkym,
prišiel si do telefónnej kaplnky,
volaj bezplatne a všetkým.
Ak to nikto nezodvihne,
zavolaj sebe.
A zodvihni. Počúvaj. Nehovor.
Neprerušuj telefonát so sebou.
Ak chceš, zavolaj aj Jemu.
Aj to sa dá.

Marián Servátka

Diagnóza v druhom polčase

Raz si ju prečítame,
nestraší, je to tak.

Bojí sa, že ju objavíme,
kým čaká na svoj čas.
Náš má čas.
Ten súboj časov na dve bránky
má svoje pravidlá:
prvý polčas býva náš,
ale po prestávke góly strieľa iný.
Druhý polčas prehráme.
Je to tak.

Diagnóza je horšia ako smrť.
Tá druhá nebolí.

Marián Servátka



Farský kostol Povýšenia sv. Kríža – história kostola

V roku 1792 bol postavený prvý drevený kostolík, ktorého stavba bola dosť priestranná a postačovala pre to množstvo veriacich, ktorí boli tej dobe usadení v oblasti Hnilčíka. Kostol bol zasvätený Povýšeniu sv. Kríža a sviatok farnosti bol ustanovený na 14. septembra. V drevenom kostolíku sa nachádzal jediný oltár, znázorňujúci moment povýšenia sv. Kríža. Kostol mal pomerne malú drevenú vežičku pre zvon. Neskôr bol na nej umiestnený asi 40 kg ťažký zvon, ktorý kúpili domáci farníci z markušovského kostola roku 1795. Tento zvon sa dodnes nachádza vo veži kostola. Zaujímavosťou je, že počas vojny, v roku 1945, malo ruské vojsko vo veži kostola svoje palebné postavenie proti zákopom, a zvon bol zhodený zo svojho pôvodného miesta. Pri zhodení dopadom pukol.

Keďže prvotné zakrytie kostola bolo drevené (šindľové), neprešlo veľa rokov a bola nevyhnutná oprava. Nielen preto, že starý kostol bol zničený, ale najmä pre počet obyvateľov, ktorý sa z roka na rok začal zväčšovať. V roku 1882 konečne svitá pre kostolík na lepšie časy – 9. júla 1882 sa začínajú kopať základy pre budúci nový kostol. Podarilo sa vybaviť 9500 zlatých z pokladnice ministerstva.

Drevený kostolík bol tak odsúdený na zbúranie. Posledná sv. omša v starom drevenom kostolíku sa konala za nebohého Jana Gajana. Počas výstavby sa bohoslužby konali v súkromnom dome Andreja Servatku (1882). Ďalšou zaujímavosťou je, že kostol mal mať pôvodne len jedny dvere. V roku 1884 sa spozorovalo, že veža sa vyklonila zo svojej polohy a musela byť zborená do základov. Presne 30. júna 1885 bola stavba kostola dokončená. V roku 1889 pribudol k spomínanému zvonu ďalší (zvon Štefan), ktorý bol zadovážený z darov do-



rodičov. Vnútro kostola bolo vyzdobené jediným oltárom, ktorý znázorňoval výjav Povýšenia sv. Kríža. Zdá sa, že oltár v novom kostole nestál dlho, lebo kronika hnilčickej fary spomína už roku 1894 celkom nový oltár, ktorý si zadovážili veriaci zo svojich zbierok v sume 1300 korún od firmy Purger z Gröden. V roku 1887 pristupuje k predošlému oltáru druhý, a to oltár patróna a ochrancu haviarov sv. Klementa. Tento stav je aj dnes. Obidve budovy boli pokryté šindľom v rokoch 1924 – 1925. Ďalšia veľká oprava bola vykonaná koncom sedemdesiatych rokov, kedy bol kostol omietnutý a pokrytý novou plechovou krytinou. V ďalších rokoch bola vykonávaná len bežná údržba a opravy.

František Murgáč

Zdroj: <http://www.obecnlick.sk/cirkev>

Historické osobnosti Hnilčíka

Cyriľ (Cyriak) Jarošek (Jaroschek)

– banský a hutnícky podnikateľ

Banský podnikateľ pôsobiaci v Hnilčíku koncom 16. a začiatkom 17. storočia. Jarošek bol pravdepodobným zakladateľom a majiteľom huty, ktorej názov sa počas nasledujúcich storočí ľudovým podaním premenil na Jerova, či Jeriho huta. Tak vznikol aj názov miestnej časti obce Hnilčík.

Poznáme niekoľko zmienok o ňom a o hámri, lepšie povedané o hute v jeho vlastníctve. Zaujímavé sú najmä záznamy z roku 1639 o banskom podnikaní (o povolení kutania a hutníckeho spracovania starých hald vysokopečnej škváry banským majstrom), ktoré uskutočňoval Jaroschek v Hnilčíku. Vlastnil tu aj baňu.

Žil v Spišskej Novej Vsi – vtedy Iglove – a patrila ku novoveskej mestskej honorácii. Do mesta pri-



šiel zo svojho pôvodného pôsobiska v Spišskom Podhradí, pričom mestská rada mu dala na obecné náklady doviest osobný majetok a richtár ho privítal spolu s pedagogickým zborom evanjelickej mestskej školy. Meno Jaroschek Cyriák (teda Cyril) sa uvádza v roku 1620 v zozname učiteľov a kantorov, pôsobiach v Iglove. V rokoch 1628 – 1635 bol rektorom tamojšej evanjelickej mestskej školy. Potom sa dal do služieb mestskej samosprávy. V listinách o územnom spore medzi mestom Nová Ves a Mariášovcami (z 23. novembra 1636, 17. marca 1637 a 3. júna 1637) vystupuje Cyril

Jaroschek ako notár 13 spišských miest. V rokoch 1639 – 1643 sa popri richtárovi Novej Vsi Štefanovi Dirnerovi uvádza ako mestský notár („jegyző“) Cyril Jarošek.

Do našej hnilčickej histórie vstúpil významným spôsobom – podieľal sa na sláve hnilčického baníctva a hutníctva a jeho skomolené meno nesie aj časť našej obce.

Marián Jančura



VEĽKÁ NOC

Veľká noc nemá len kresťanský charakter, ale nesie so sebou aj veľa pohanských zvykov. Pôvodne bola Veľká noc pohanským sviatkom jari. Pred dvetisíc rokmi potom Veľká noc dostala súčasný význam Kristovou smrťou a zmŕtvychvstaním. Sviatok Veľkej noci je oslavou vzkrieseného Krista, ide o najdôležitejší kresťanský sviatok.

Veľká noc je najstarším a najvýznamnejším sviatkom kresťanského cirkevného roka, počas ktorého si kresťania pripomínajú umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista.

Veľkonočný týždeň sa začína Kvetnou nedeľou a trvá až po Bielu sobotu. Veľká noc sa podľa kresťanských cirkví slávi prvú nedeľu po prvom splne po jarnej rovnodennosti.

Sväté omše a obrady počas Veľkonočného trojdnia vo farskom kostole:

Zelený štvrtok **Veľký piatok**

16.30 – sv. omša
prísny pôst a zdržiavanie sa mäsitého pokrmu; ak je to možné, dodržať pôst až do veľkonočnej vigílie
15.00 – krížová cesta
po krížovej ceste obrady Veľkého piatku

Biela sobota

celodenná poklona **od 14:00**
18.00 – veľkonočná vigília – počas obradov si obnovíme krstné sľuby, preto je potrebné si priniesť sviece

Veľkonočná nedeľa

8.00 – sv. omša v Jerohute
9.15 – sv. omša vo farskom kostole

Veľkonočný pondelok

11.00 – sv. omša na Bindte
sv. omše budú ako vo veľkonočnú nedeľu.

František Murgáč



Začiatkom roku sa Hnilčík objavil v ďalšej súťaži. Tentoraz dediny v Spišskonovoveskom okrese bojovali o titul najsympatickejšej obce. 33 dedín bojovalo o priazeň čitateľov portálu „spisska.dnes24.sk“. V tejto súťaži obsadil Hnilčík 10. miesto. Absolútnym víťazom sa stal Jamník, ktorý získal 15% všetkých hlasov.





Penzión**
Banská Klopáčka

Banská klopáčka je zariadenie, ktoré so svojím nádherným okolím, oázou pokoja, žblnkotom potôčika, duchom histórie ponúka priestor pre rodinné oslavy, firemné večierky, svadby, ale i smútočné posedenia.



Kontakt: 0911530825, 0948022277
www.banskaklopacka.sk

42. ročník Silvestrovského výstupu na Veľkú Knolu

Klub slovenských turistov AC LB Spišská Nová Ves zorganizoval pre všetkých priaznivcov turistiky na posledný deň minulého roka krásnu akciu pod záštitou primátora mesta Sp. Nová Ves. Veľký počet turistov absolvovalo 31. 12. 2017 trasu Grajnár – Veľká Knola, medzi nimi aj zopár obyvateľov Hnilčika.

František Murgáč



foto: Miloš Greisel

Arktické ochladenie na konci februára!

Už sme si mysleli, že prichádza oteplenie a jar. Mýlili sme sa – pani Zima sa opäť pripomenula. Koniec februára a začiatok marca bol opäť chladný. Výkyv teplôt bol markantný, veď v priebehu niekoľkých dní spadla teplota aj o 15 °C.

Odkiaľ pochádza arktický vzduch?

Nad územím Slovenska sa strieda 6 vzduchových hmôt. Jednou z nich je aj kontinentálna arktická vzduchová hmota. „Domovom tejto vzduchovej hmoty sú rozsiahle oblasti pokryté večným ľadom a snehom ako aj severné oblasti euroázijského a severoamerického kontinentu. Keď arktický vzduch prenikne do oblasti mierneho pásma (v akom leží aj Slovensko), hovoríme o vzduchu arktického pôvodu. Vyznačuje sa nízkou teplotou rosného bodu, malou vlhkosťou a značnou stabilitou, a preto i nedostatkom kopovitých oblakov.“ (Seifert 1987) Tento vzduch sa dostane nad Slovensko v podstate až zo Sibíri. Zima ešte nepovedala posledné slovo – hlavne na Hnilčíku.

Deň priemerná teplota ráno o 7:00

24. 2. sobota	–13 °C
25. 2. nedeľa	–16 °C
26. 2. pondelok	–14 °C
27. 2. utorok	–15 °C
28. 2. streda	–18 °C
1. 3. štvrtok	–19 °C
2. 3. piatok	–13 °C
3. 3. sobota	– 8 °C
4. 3. nedeľa	– 16 °C

(na niektorých miestach mohlo byť namerané ešte menej – Roztoky, Zimná dolina).

František Murgáč

ŠPORT

Skialpinizmus

Skialpinizmus je zimný šport, ktorý je kombináciou voľného lyžovania, lezeckých schopností a navigácie – a samozrejme aj dávky vytrvalosti, pretože skialpinizmus si vyžaduje dobrú fyzickú kondíciu a základný skialpinistický výstroj. Na Hnilčíku máme k tomuto športu priaznivé podmienky. Možno práve toto bol impulz pre Petra Novottu, prečo začať s týmto športom. A dostavili sa aj výsledky - na podujatí „Vertical Grand Tour“ v Tatranskej Lomnici skončil Peter na 44. mieste zo 79 mužov. Súčasťou zimnej bežeckej série bol aj skialpinistický pretek na Sliezsky dom, kde Peter obsadil pekné 13. miesto.



Futbal

Futbalisti začali prípravu na jarnú časť už v starom roku tréningami v telocvični. Niektorí chlapci sa dokonca zapojili aj do zimnej halovej mini-ligy. V rámci teambuildingu prebehla aj spoločenská akcia, kedy sa chlapci aj so svojimi nežnými polovičkami stretli na divadelnom predstavení v Spišskej Novej Vsi. Tím absolvoval už aj zopár priateľských zápasov, zatiaľ iba s mužstvami



z vyšších súťaží. Dokonca mužstvo vycestovalo až do Ondavského futbalového regiónu – do Kukovej. Pripomeniem, že futbalisti Hnilčíka figurujú po jesennej časti na piatom mieste v 7. lige SOFZ, so stratou deviatich bodov na lídra tabuľky - Rudňany.

Výsledky priateľských zápasov:

28. 1. 18 – Poráč (6.liga) – Hnilčík (7.liga) 5:2 (1:1)

G: Fabian Marek, Raczek

11. 2. 18 – Nálepko (5.liga) – Hnilčík 6:2 (4:0)

G: Varga, Raczek

10. 3. 18 – Kuková (6.liga) – Hnilčík – 4:1 (0:1)

G: Fabian Martin

Rozpis jarnej časti VII. ligy SOFZ:

12. kolo – 15. 4. 2018	15:30	Slovan Markušovce	OŠK Baník Hnilčík
13. kolo – 22. 4. 2018	16:00	OŠK Baník Hnilčík	OŠK Slovinky
14. kolo – 29. 4. 2018		OŠK Baník Hnilčík	voľno
15. kolo – 6. 5. 2018	16:30	OŠK Baník Hnilčík	OŠK Rudňany „B“
16. kolo – 13. 5. 2018	16:30	TJ FK Kojšov	OŠK Baník Hnilčík
17. kolo – 20. 5. 2018	17:00	OŠK Baník Hnilčík	MFK Gelnica „B“
18. kolo – 27. 5. 2018	17:00	FK 56 Iliašovce	OŠK Baník Hnilčík
19. kolo – 3. 6. 2018	10:30	OŠK Baník Hnilčík	Slovan Markušovce
20. kolo – 10. 6. 2018	17:00	OŠK Slovinky	OŠK Baník Hnilčík
21. kolo – 17. 6. 2018		OŠK Baník Hnilčík	voľno

Beh

Rady bežcov sa opäť rozšírili. Na pretekoch v Kežmarku už reprezentovali našu obec traja Murgáčovci. Spolu trénujú, spolu súťažia a spolu sa tešia z dosiahnutých výsledkov. Na pretekoch v Kežmarku 17. marca 2018 v „behu k Hubertovi“ pri chladnom počasí (–4 °C) obsadili na 7-kilometrovej trati: Matej Murgáč 31. miesto a Ján Murgáč 57. miesto zo 106 bežcov na štarte. Na 17-kilometrovej trati obsadil František Murgáč 30. miesto zo 73 bežcov. Okrem tohto preteku sa Ján a František zúčastnili aj celej zimnej bežeckej série, kde v konečnom poradí po štyroch zimných pretekoch obsadil krásne umiestnenia: František = 38. miesto a Ján 81.



miesto zo 130 klasifikovaných bežcov. Zimná bežecká liga pozostávala z týchto behov: Tatranská Lomnica (november), Štrba - Šoldov (december), Veľká Lomnica (január) a beh a Sliezsky dom (február).

Lyžiarsky vlek

K zimnej sezóne na Hnilčíku neodmysliteľne patrí lyžiarsky vlek. SCM Hnilčík túto sezónu otvoril svoje brány lyžiarom až 22. januára 2018. Dôvod bol jednoduchý, počasie to skôr nedovolilo. Prinášame vám zopár fotiek z nášho obľúbeného svahu.

Pripravil František Murgáč



Stolnotenisový turnaj a hetrik Maja Regeca

28. decembra 2017 sa konal už 7. ročník tradičného vianočného stolnotenisového turnaja v motoreste Pod Krížom. Tento ročník bol z viacerých hľadísk významný: rekordný počet až 34 účastníkov, tretí rok po sebe vyhral hlavnú kategóriu mužov Majo Regec a po prvýkrát čakala na účastníkov aj zmiešaná štvorhra. Veľké poďakovanie patrí organizátorovi za skvelý turnaj a občerstvenie, obci Hnilčík za ceny pre víťazov a všetkým zúčastneným za ich športové výkony.

František Murgáč

Veteráni: 6 účastníkov

1. Dušan GREC
2. Peter KELLNER
3. Ján AUGUSTIŇÁK

Ženy: 10 účastníčok

1. Zuzka ANTOŠOVÁ
2. Dagmar Eibenová
3. Silvia Novotťová

Muži: 18 účastníkov

1. Majo REGEC
2. Ďuri Ondrejčík
3. Vlasto Novotta

Muži: 6 tímov

1. Lenka KAČÍROVÁ
a Majo REGEC



HNILČÍCKE ANÁLÝ 11

Na prelome storočí

Posledné dve desaťročia 19. a prvé desaťročie 20. storočia sú v dejinách Hnilčika najvýznamnejším obdobím. V údoliach Hnilčika v tom čase žilo najviac obyvateľov (až okolo 2500), pôsobili tu významné závody nadnárodných bankých a hutných spoločností a obyvateľstvo profitovalo z možností zamestnať sa v nich a slušne zarábať. Na životnej úrovni i celkovom kultúrnom povznesení sa prejavili sociálne vymoženosti, poskytované bankými firmami. Do hnilčických dolín nazrel svet so svojou rozvinutou technikou a civilizačným pokrokom. V Hnilčíku vznikali nové, aj civilné a cirkevné stavby.

V roku **1882** bola (podľa kronikára Krestiana) postavená kaplnka v Jerohute, prestavaná a rozšírená neskôr v roku 1930. V tom istom roku na naliehanie hnilčického farára, ale aj mestského magistrátu Spišská Nová Ves, uhorské Ministerstvo financií v Budapešti poskytlo finančnú dotáciu na výstavbu nového kostola (rozhodlo o tom už 14. augusta **1879**, dva roky trvalo projektantom vyhotovenie plánu). Na stavbu vyčlenili 9500 zlatých. Na výstavbu bol mestom Spišská Nová Ves vypísaný súbeh, vyhrala ho firma Andrej Roth zo Spišskej Novej Vsi. Stavba začala slávnostným výkopom 9. júla **1882**. Dokončený kostol v podobe, akú poznáme aj dnes, bol skolaudovaný a daný potrebám farnosti 30. júna **1885**. Farský kostol si nakoniec vyžiadal náklady 24000 zlatiek. Kostol bol zasvätený Povýšeniu svätého Kríža a bol vybudovaný podľa projektu Ing. J. Kepplera v neorománskom slohu. V roku **1886** bola dostavaná aj nová, dodnes slúžiaca fara.

Zmeny nastali aj vo vlastníctve tunajšieho bankého majetku. V roku 1882 banký majetok v Roztokách zmenil majiteľa – kúpila ho spoločnosť Vítkovické banké a hutnícke ťažiarstvo. V roku 1890 banký závod a temer všetky banké miery v Roztokách získala „*Hornoslíezska účastinárska spoločnosť pre výrobu železničných potrieb vo Friedenshutte*“.

Aj v Bindte došlo k zmenám. V roku **1895** sa stal nástupcom zomrelého arcikniežaťa Albrechta a hlavným akcionárom bankej spoločnosti arcivojvoda Friedrich Rakúsko-Tešínsky (1856–1936), Albrechtov synovec. Predtým v roku **1894** majitelia Bindtu postavili na Železnom potoku vodnú elektrárňu s turbínou o výkone 30 HP, ktorá slúžila na pohon dynama typu Thomson – Houston. Hydroelektrárňu vyrábala jednosmerný prúd pre závod Bindt pre pohon zavádzaných elektrických vrtačiek typu Marvin (elektrické solenoidové vrtačky), neskôr typu Siemens – Halske. Po roku **1904** sa elektrina používala aj na osvetlenie povrchových prevádzok a obytných domov. K sociálnym vymoženostiam prosperujúceho baníctva patrilo v roku **1895** zriadenie zdravotných bankých stredísk v Bindte a v Roztokách. V Bindte bol aj lekár a lekáreň. V Bindte a v Roztokách boli zriadené samostatné nemocnice so štyrmi, resp. 5 lôžkami. Lekárske ošetrovanie sa poskytovalo bezplatne členom nemocenskej pokladne (ľudovo *krankenkas*) a ich rodinným príslušníkom. Mimo nemocenského na baniach bolo aj penzijné

poistenie – dôchodok dostali zostarnutí, invalidní baníci a ich vdovy a siroty.

Aj v Roztokách sa začali používať vrtné stroje s elektromotorickým pohonom typu Siemens-Halske v roku **1896**. V obidvoch závodoch sa rozbehla významná banká produkcia, zásobujúca svojimi výrobkami – praženými železnými koncentrátmi – severomoravské hutnícke a železiarske kolosy.

Na rozhraní storočí samostatnú Baňu Karol v Bindte nadobudla firma Hornoslíezska účastinárska spoločnosť sídlia-ca v Gliviciach v dnešnom Poľsku. Tá otvárala svoje ložiskové časti v Bindte osobitnou Dedičnou štôľňou Friedrich (ľudovo Fridrica). V roku **1902** postavila v Bindte vlastnú pražiareň sideritu a v roku **1901** sa dohodla s Bankou a hutnou spoločnosťou arcikniežaťa Fridricha na spoločnom investovaní do rekonštrukcie a elektrifikácie a spoločnom využívaní bankej železnice Bindt – Markušovce. V tom istom roku bola pre potreby baní v Bindte postavená prvá parná lokomobila na výrobu elektrickej energie pre elektrifikovanú úzkokolejku a na iné účely.



Rozvoj v Bindte pokračoval nebyvalým tempom. V roku **1902** bola z novej Dedičnej štôľne Štefan vyhlbená šachta Štefan a v nej bol inštalovaný elektrický ťažný vrátoč. V roku **1908** dosiahla šachta hĺbku 120 m. V roku **1902** bola vybudovaná na stanici bankej železnice (ľudovo Štación) úpravňa – triediareň rúd (ľudovo rajty). Triedičku rudy dovážanej z Grétle postavili v roku **1902** aj na Šafárke. V tom istom roku sa inštalovalo osvetlenie povrchových prevádzok elektrinou v Roztokách. Elektricky boli osvetlené aj všetky rodinné domy robotníkov a technikov v Bindte (do roku 1939) a v Roztokách (do roku 1935). V roku **1904** bol v Roztokách po vyhlbení šachty Martin namontovaný parný ťažný vrátoč, razila sa nová Dedičná štôľňa Martin a zaviedlo sa používanie vrtných pneumatických strojov typu Fröhlich a Klüpfel s umelým výplachom vstrekaním vody do vrtu pomocou čerpadla Worthington s pneumatickým pohonom (v Roztokách a na Grétli).

Nikdy doposiaľ nebol Hnilčík taký významný, tak zaľudnený a taký hlučný. Jeho obyvatelia sa niesli na vrchole vlny hospodárskej prosperity so všetkými s tým súvisiacimi výhodami i problémami. Nik netušil budúcnosť, ktorá ich čakala o necelých 10 rokov.

Marián Jančura

Hnilčické robotnícké kolónie

S rozvojom baníctva a ďalších odvetví priemyslu na Spiši sa do popredia dostávala aj otázka, kam ubytovať robotníkov a vytvoriť im vhodné zázemie pre bývanie. Najideálnejším, aj keď nie práve najlacnejším spôsobom, ako to dosiahnuť, bola výstavba robotníckych kolónií. Išlo o zhluky typizovaných, zväčša rovnakých domov v blízkosti závodov alebo baní.

Tieto robotnícké kolónie neboli u nás ničím vzácnym. Na území bývalého Československa, ale i inde vo svete by sme našli podobných kolónií stovky, väčšie či menšie, staršie i novšie. Prím v počte a koncentrácii týchto kolónií má určite ostravsko – karvinský revír, kde by sme našli desiatky kolónií so stovkami domov. Na slovenskom území, zvlášť na Spiši, môžeme ešte dodnes obdivovať banícke kolónie v Krompachoch, v Slovinkách, v Žakarovciach, v Rudňanoch, v Mlynkách, v Markušovciach alebo robotnícku kolóniu firmy Baťa vo Svite. Ani banícky región Gemer nebol výnimkou – banícke kolónie v Železníku, v Rákošbani alebo v Luciabani dodnes pútajú pozornosť.

Ale čo Hnilčík? Ani ten výstavba baníckych kolónií neobišla. Ako prvá začala s výstavbou domov pre baníkov Kniežacia Těšínska komora rakúskeho arcikniežaťa Albrechta Rakúsko-Těšínskeho. V rokoch 1868 až 1871 vybudovala pri svojom závode v **Bindte** niekoľko dreveníc, ktoré prenajímala baníkom. Na rozdiel od bežných radových kolónií šlo v tomto prípade o zhluk väčších či menších dreveníc rozptýlených po centre osady Bindt, ale aj po jej južných a východných svahoch. V roku 1930 závodná kolónia pozostávala z 15 úradníckych a 22 robotníckych domov (s 31 bytmi), o pár rokov neskôr (1934) sa už uvádza celkom 39 robotníckych bytov a 12 úradníckych, pričom sa ku kolónii rátal aj hostinec.

Avšak jedna z najznámejších hnilčických kolónií sa nachádzala v inom železornom závode – v **Roztokách**. Celkom šesť drevených dvojpodlažných domov dala zrejme v rokoch 1873–1874 postaviť Rakúsko-uhorská vysokopekná spoločnosť v období výstavby roztockého závodu a úzkokolejnej železnice do Markušoviec. Päť z týchto domov bolo vybudovaných v najvrchnejšej časti Roztok v línii za sebou (za budovou banskej správy s klopáčkou na streche). Posledný, šiesty dom, stál osamotene, na mieste terajšieho prázdneho miesta oproti známemu Kasínu v Roztokách. Dom bol koncom 20. storočia rozobraný na drevo.

Každý z týchto robotníckych domov pozostával z ôsmich malých bytov, po štyri na podlažie. Byty na poschodí boli prístupné pomocou drevených lávok z chodníkov zo svahov za domami. Vstupy do bytov boli opatrené drevenými verandami po bokoch domov. Každý byt pozostával z izby a kuchyne, domy boli opatrené pecami a aj moderným prvkom – kanalizáciou. Do dnešných čias sa nám dochovali štyri zo šiestich objektov, z nich je však jeden bez veránd a dlhší čas chátra.

Táto kolónia však nebola v tejto lokalite jedinou. Začiatkom 20. storočia bola medzi budovou starej banskej správy (s klopáčkou) a Kasínom vybudovaná novšia kolónia typizovaných baníckych domčekov. Šlo o päť murovaných domov

umiestnených v jednej línii pri hlavnej ceste na dne doliny. Vybavenosť domov ani ich pôvodná podoba nám nie sú známe. Do dnešných čias sa dochovali všetky domy, avšak každý z nich už prešiel viac či menej výraznejšou prestavbou. Najvrchnejší dom z novej kolónie je navyše v zlom technickom stave.

Ďalšou kolóniou v Roztokách bol málo známy súbor drevených domčekov umiestnených pri ceste, v blízkosti starej štôlne Leopold, pred ústím dolín Tokárne a Kvasničné. Tie vznikli pravdepodobne na prelome 19. a 20. storočia a vybudovala ich Hornosliezska spoločnosť pre železničné potreby pre baníkov, ktorí pracovali na hĺbení šachty Martin. Celkom bolo vybudovaných šesť zrubových prízemných dvojdomov, z ktorých na pôvodnom mieste dodnes ostal len jeden. Zvyšné boli neskôr rozobrané a postavené na iných miestach – na Chotári, v Markušovciach, na Gezwängu a pri Novej štôlni. Jedinú známu podobu tejto kolónie máme z kresby obecného kronikára Ondreja Fabiána.

Posledná „kolónia“ v Hnilčíku bola vybudovaná po druhej svetovej vojne v lokalite **Gezwäng**, blízko ústia štôlne Alžbeta (a dnešného futbalového ihriska). Nešlo o kolóniu v pravom zmysle slova, ale o prvú bytovku pre baníkov, ktorí pracovali na posledných baniach v obci – Novej štôlni a šachte Gezwäng. Trojpodlažná bytovka bola určená hlavne mladým a slobodným robotníkom, čomu zodpovedala aj



Drevená kolónia v Roztokách (foto Lukáš Patera)

veľkosť bytov. Táto budova si dodnes zachovala svoju pôvodnú podobu a navyše, podľa svojho pomenovania „Slobodáreň“, dala meno aj tejto časti horného Hnilčíka.

Z robotníckych kolónií v Hnilčíku dnes zostal len zlomok pôvodného rozsahu. Zo štyroch kolónií (bez bytovky) dnes ostali len dve vo vrchnej časti Roztok, každá z nich pozostáva zo štyroch, resp. piatich domov. Historicky cennejšia je tá najstaršia, pozostávajúca z drevených domov nad budovou klopácky. Predstavuje jednu z posledných „drevených“ kolónií v spišsko – gemerskej banskej oblasti, a preto si zaslúžili zvýšenú pamiatkovú ochranu.

Poznámka: *Avizovaná rubrika „Človek v Hnilčíku v 20. storočí“ bude zaradená do ďalšieho čísla Obecného spravodaja.*

Lukáš Patera

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

ZABLAHOŽELALI SME

*V pokojnom, tichom žití prúde
ďalší rad rokov nech Vám rastie,
a každý deň nech sviatkom bude,
prinesie radosť, lásku, šťastie.
Zdvihnime teda hore čaše,
nech sladkým cvengom za nás vravia
a s nimi spolu srdcia naše
nech Vám dá Pán Boh veľa zdravia!*

Oslávenci v roku 2017:



Kačír Rudolf – 75 r.



Kalafus Viliam – 80 r.

Fabínyová Mária – Bindt 75 r.

Sedláková Emília – 80 r.

Bártová Regína – 85 r.

Mikuláš Servátka 75 r.

(* Pre chýbajúce informácie a hlavne pokazený fotoaparát neboli oslávenci v uvedení v poslednom spravodaji. Za túto nepríjemnosť sa ospravedľujeme.)

2018:



Fabínyová Mária (Zimná dolina) 85 r. + foto

PRIVÍTALI SME

*Vitaj dieťa medzi nami, vitaj v rodnej dedine,
nad kolískou z dlaní mamy, v piesni, ktorú dedíme,
ako staré matky vravia, vtáča naše jediné.
Želám Ti šťastia, zdravia na spevavej pevnine!*

Diana Kocúrová – 17. 10. 2017

Natália Jančurová – 5. 11. 2017

OPUSTILI NÁS

*Na krídla anjela vzlietli ste v dial',
v srdciach našich zanechali obrovský žiaľ.
V nich vás nosíme, v spomienkach máme,
často na vás myslievame.*

*Keby tak dalo sa znovu byť spolu,
každý deň zasadnúť k jednému stolu...*

*Keby tak dalo sa to, čo sa nedá ...vieme,
len tiché slovko do nebies: „Navždy milujeme“*



Mária Pacigová (65 r.)

Ján Závojná (86 r.)

Katarína Novotťová, František Murgáč

Počet obyvateľov na Hnilčíku a zmeny v stave obyvateľstva za rok 2017

Počet obyvateľov celkom k 31. 12. 2017

	Deti		Mládež		Dospelí	
	Chlapci	Dievčatá	Chlapci	Dievčatá	Muži	Ženy
	41	26	10	8	233	236
Spolu	67 (2016=64)		18 (2016=19)		469 (2016=466)	

Počet obyvateľov k 31. 12. 2017 = 554

Priemerný vek = 42,08 roka.

Zmeny v stave obyvateľov za obdobie od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017

Prihlásených	24 (2016=16)
Odhlásených	13 (2016=8)
Zomrelých	6 (2016=7)

Katarína Novotťová



Pohostinstvo MRÁŽIK
vám ponúka obedové menu
za cenu 3,20 €.
Tešíme sa na vašu návštevu.

